

VALTUUSTOALOITE / MONIPAIKKAISEN TYÖN TEKEMISEN MAHDOLLISUUKSIEN KARTOITTAMINEN

KVALT 14.12.2020 § 76

Valtuutettu Jyri Kaunisto luki Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteen koskien monipaikkaisen työn tekemisen mahdollisuuksien kartoittamisesta.

Aloitteessa Keskustan valtuustoryhmä ehdottaa, että Tammelassa aloitetaan työ, jolla helpotetaan ihmisten mahdollisuutta monipaikkaisen työn tekemiseen. Tätä varten Keskustan valtuustoryhmä ehdottaa työryhmän perustamista, jonka tehtävänä on kartoittaa keinoja joilla edesauttaa mahdollisten muuttajien elämää monipaikkaisen työn tekemiseen ja nähdä Tammela mahdollisena asuinpaikkana, houkuttelevana ja kasvavana kuntana keskellä Etelä- Suomen kasvukeskuksia. Työryhmä tehtäviin kuuluisi myös selvittää ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuudet.

Liite Valtuustoaloite monipaikkaisen työn tekemisen mahdollisuuksien kartoittamisesta

Päätös: Kunnanvaltuusto päättää lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

KHALL 21.12.2020 § 307

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen johtoryhmälle valmisteluun.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti päätösehdotus.

KHALL 07.02.2022 § 50

Keskustan valtuustoryhmä on tehnyt 14.12.2020 aloitteen monipaikkaisen työn mahdollisuuksien kartoittamiseen ja edistämiseen keskittyvän työryhmän perustamisesta.

Aloitetta on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 21.12.2020, jossa päätettiin viedä asia johtoryhmään valmisteltavaksi.

Monipaikkaisuus on palveluiden, vapaa-ajan, työn ja arkielämän jakautumista kahdelle tai useammalle paikkakunnalle. Hybridityö on tuonut uusia tilaisuuksia työskennellä paikasta riippumatta, mikä tuo uusia mahdollisuuksia asettua pienille paikkakunnille. Käytännössä monipaikkainen työ tarkoittaa usein etätöiden tekemistä joko kotoa tai yhteiskäyttötiloista käsin. Tavallisimmin etätöitä tekevät tietotyöläiset sekä viestintä- ja IT-alalla työskentelevät. (Rannanpää ym. 2022)

Seutualueilla on perinteisesti kovia vetovoimatekijöitä, kuten työpaikka- ja koulutustarjontaa, mukavaa asuinympäristö, hyvät liikenneyhteydet, kattavasti palveluita sekä matkailumahdollisuuksia. (Parkkinen, 2020) Tammela on saanut viime vuosina lisää muuttajia ja työpaikkoja on hyvin tarjolla. Seutukaupunkien pitovoiman eli sisäisen vetovoiman kannalta on haastavaa houkutellessa etenkin nuoria aikuisia, jotka ovat valmiita muuttamaan koulutuksen perässä pitkiäkin matkoja. Myös vakituista asuinpaikkaa etsiville koulutusmahdollisuudet ovat tärkeitä arvoja. Monipaikkaiselle on tärkeää, että peruspalveluita saa nopeasti asuinpaikan läheltä, mutta Forssan kaupungin palveluiden läheisyys hyödyttää myös Tammelaa. On kuitenkin huomattava, että työn monipaikkaisuus jakaa palveluiden tarvetta ja käyttöä asuinkunnan ja työskentelykunnan välillä. (Rannanpää ym., 2022) Sekä kovien että pehmeiden vetovoimatekijöiden tunnistaminen ja niistä aktiivisesti viestiminen ovat keskeisessä asemassa seutukaupunkien ja niiden lähialueiden kilpailukykyä. (Parkkinen, 2020) Tammelan brändissä korostuvat luontoarvot ja matkailu, mutta Tammelassa on myös monia muita pehmeitä vetovoimatekijöitä kuten turvallisuus, viihtyisyys, yhteisöllisyys ja helppo asuminen rauhallisessa ympäristössä.

Vaikka Tammela sijaitsee 10-tien varrella ja kohtuullisen matkan päässä Hämeenlinnasta, Turusta tai Tampereelta, joukkoliikenteen puuttuminen on kovien vetovoimatekijöiden kannalta Tammelan heikkous. Maallemuuton kynnyksymyksiä onkin usein auton omistaminen. Yksi ratkaisu liikkumisen haasteisiin voi löytyä alustataloudesta. Hakkapeliittapirssi palvelee tällä hetkellä enimmäkseen iäkkäämpiä asukkaita, joten kyytipalveluille voi olla tarvetta. Toinen esimerkki liikkumisen alustapalveluista ovat yhteiskäyttöautot, joita nähdään entistä useammin taloyhtiöiden käytössä varsinkin kaupunkiseuduilla.

Tammelan kannattaa panostaa vakituisen asumisen mahdollistamiseen. Erityisesti ranta-alueen tonttien muuttamista ympärivuotiseen asumiseen sopiviksi voidaan edesauttaa kaavoituksen keinoin. Rantatontit ja kirkonkylän keskustaajaman läheiset tontit ovat olleet suosituimpia muuttajien keskuudessa. Kunta omistaa muutamia tontteja keskusta-alueella sekä kyläalueilla. Kyläalueille muuttajien etätyömahdollisuuksia voidaan parantaa varmistamalla verkkoyhteyksien nopeus ja vakaus. Tammelaan on rakennettu valokuituverkkoa, mutta verkon laajuus kannattaa selvittää Lounealta. Kyläseuduilla sähkökatkokset ja kuuluvuusongelmat voivat muodostua haasteeksi etätyöläisen näkökulmasta ja näiden ehkäisyä on kartoitettava yhdessä palveluntarjoajien kanssa.

Tammelan ja Forssan seudun vuokrataso on melko edullinen, mikä madaltaa kynnystä muuttaa työn perässä tai vakituiseksi asujaksi. Seudun markkinoinnissa voidaan luontoarvojen ja laadukkaan elämisen lisäksi hyödyntää veroetuja, sillä verovelvollinen on oikeutettu enintään 450 euron työasuntovähennykseen, kun etäisyys vakituisen asunnon ja työpaikan sekä vuokratun työasunnon etäisyys on yli 100 km tieverkon lyhintä reittiä pitkin. Lapsettomalla

avoliitossa tai yksinasuvalla on kuitenkin mahdollisuus vähennykseen vain silloin, kun hänellä on kaksi työtä ja asuntoa, jotka sijaitsevat eri paikkakunnilla. Noin sadan kilometrin säteellä sijaitsevat Turku sekä Tampere, Helsinki, Lahti, Pori ja Rauma sijaitsevat yli sadan kilometrin päässä. Työmatkavähennyksen käyttämistä tuskin voidaan odottaa hybridityön lisääntyessä, sillä vähennyksen saaminen vaatii 750 euron omavastuun täyttymisen.

Valtioneuvoston selvityksen mukaan on suositeltavaa edistää yhteisten työtilojen saatavuutta. (Rannanpää ym., 2022) Kunnalla on tällä hetkellä kunnantalolla yhteiskäyttötiloja, joissa on kokoustamiseen sopivaa AV-tekniikkaa. Kunnantalon yhteiskäyttötilat ovat paikallisten yrittäjien käytössä. Kokoustilat sopivat satunnaiseen etätyöskentelyyn tai kokoustamiseen. Kunnantalon alakerrassa kirjastossa on etätyöhön sopivia varattavia tiloja. Pandemiatilanne on kuitenkin hankaloittanut näiden tilojen hyödyntämistä huomattavasti. Yhteiskäyttötiloja käyttävälle työskentelijälle tärkeitä ominaisuuksia ovat nopea verkkoyhteys joka riittää usean käyttäjän tarpeisiin, tietoturva ja mahdollisuus lukittavaan kaappiin, ruokailumahdollisuus, hiljaiset tilat sekä äänieristetyt tilat esimerkiksi puheluiden soittamiseen sekä ergonominen työympäristö. Tilan lisääminen ryhmätyöskentelyyn tai yksittäisen etätyöskentelijän käyttöön voi olla haastavaa. Asiakkaat ovat toivoneet kirjastoon työskentelyyn ja opiskeluun sopivia ergonomisempia kalusteita, kuten sähköpöytiä. Mukavien työkalusteiden hankkiminen yhteiskäyttötiloihin voivat olla investointeina kohtuullisen tehokkaita ja vastata kirjaston asiakkaiden, opiskelijoiden ja työssäkäyvien tarpeisiin. Etätyöskentelyyn soveltuvia tiloja voi löytyä myös paikallisten yritysten ja yhdistysten kautta. Tilojen vuokraaminen etätyöläiselle voi olla potentiaalinen lisätulojen lähde sekä virkistää Tammelan jo valmiiksi rikasta kyläelämää uudella tavalla.

Kunnan kannattaa seurata tilannetta aktiivisesti sekä selvittää potentiaalisten muuttajien ja paluumuuttajien toiveita. Yhteistyötä ja monipaikkaisuuden strategiaan kannattaa kehittää seudullisesti, sillä kunnat ja kaupunki voivat tukea toisiaan omilla erityispiirteillään. On odotettavissa, että hybridityö tulee jäämään osaksi työelämää pandemian jälkeenkin, joten sitä kannattaa edistää kilpailuvalltina. Kunta pystyy vaikuttamaan kaavoitusratkaisuihin, mutta monipaikkaisuus on kuitenkin osittain riippuvaista taloudellisista suhdanteista sekä verkko- ja sähköinfrastruktuurin mahdollisuuksista. Keskusteluun kannattaa ottaa toimialajohdon lisäksi mukaan paikalliset yritykset, yhdistykset ja kyläyhteisöt sekä verkkopalveluiden tarjoajat. Ehdotuksena on, että kunta hakeutuu edistämään seudullisissa ja maakunnallisissa työryhmissä sekä paikallisten yritysten ja kyläyhteisöjen kanssa.

Selvitykseen on konsultoitu kunnan kaavoittaja Miika Tukia, IT-asiantuntija Jouni Karhea sekä kirjastonjohtaja Soili Ojasta.

Käytetyt lähteet:

Parkkinen, J. 2020. Seutukaupunkien vetovoimaisuus ja sen kehittäminen osana kaupunkien välistä vetovoimakilpailua. Focus Localis 2/2020.

Rannanpää, S. ym. 2022. Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys. Valtioneuvoston julkaisu 2022.

YHTEENVETO

Tammelan kunnan kannattaa toimia jo olemassa olevia resursseja hyödyntäen ja markkinoida kuntaa erityisesti hyvänä vakituksena kotikuntana, jossa on mukava asua ja etätyöskennellä. Keskusta-alueella oleellista on mahdollistaa vakituinen asuminen kaavoituksen keinoin, kyläalueilla voidaan tukea kyläyhteisöjä tilojen ja käyttäjien yhdistämisessä. Lisäksi tarvitaan verkko- ja mobiiliyhteyksien kartoitusta ja selvitys toimenpiteistä, joilla voidaan turvata etätyömahdollisuudet ilman sähkönjakelu- tai verkkoyhteyshäiriöitä.

Kunnantalon ja kirjaston osalta voidaan asiakaspalautteiden perusteella tehdä pieniä hankintoja, joilla työskentelymukavuutta saadaan kohennettua tehokkaasti.

Tammelan on kannattavaa perustaa monipaikkaisuuden edellytyksiä säännöllisesti seuraava oma työryhmä, joka toteuttaa selvityksen verkkoyhteyksien kehitysmahdollisuuksista, vapaa-ajan asuntojen käyttöasteesta, muuttajien työtavoista ja mahdollisuuksista seudulliseen yhteistyöhön. Tammelan tulee monipaikkaisuuden edistämässä hakeutua seudulliseen ja alueelliseen yhteistyöhön, jotta resursseja saadaan hyödynnettyä tehokkaasti. Työryhmän on huolehdittava, että viestinnässä ja markkinoinnissa kunnan tuodaan esille monipaikkaisen työskentelyn mahdollisuuksia. Myös erilaisiin kokeiluhankkeisiin osallistuminen on harkittavissa ja perusteltavissa kilpailukyvyen edistämiseksi ja luovien ratkaisujen löytämiseksi. Työryhmään tulee kuulua monialaisesti toimialojen viranhaltijoita tai työntekijöitä sekä paikallisia yrittäjiä ja yhdistyksiä.

Monipaikkaisuuden edistäminen ja työryhmän toiminta tulee linjata kuntastrategian päivittämisen yhteydessä niin, että Tammelan kunnalla on strateginen tahtotila ja toimenpiteet selvillä viimeistään syksyllä 2022.

Lapsivaikutusten arviointi (Kvalt 60 §, 23.9.2019)

Päätöksen lapsivaikutukset: Ei

Yritysvaikutusten arviointi (Kvalt 66 §, 20.12.2010):

Vaikuttaako yritysten kilpailutilanteeseen: Ehkä

Onko päätöksellä vaikutuksia yritysten määrän kehittymiseen: Ehkä

Vaikuttaako päätös positiivisesti työpaikkojen muodostumiseen:

Ehkä

Onko palvelu mahdollista ulkoistaa: Ei

Valmistelija:

Hallintosihteeri Aino Laukkanen, puh. 050 379 1344

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se

1. merkitsee tiedoksi annetun selvityksen, ja
2. päättää katsoa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti päätösehdotus.